

**ODPOWIEDZI KOMISJI EUROPEJSKIEJ NA SPRAWOZDANIE SPECJALNE
EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO:**

**„ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW WODNYCH W SEKTORZE
ROLNICTWA – ZAMIAST PROMOWAĆ BARDZIEJ EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z
WÓD ŚRODKI W RAMACH WPR NAJPRAWDOPODOBNIJ DOPROWADZĄ DO
WZROSTU ZUŻYCIA”**

STRESZCZENIE

Wspólna odpowiedź Komisji na streszczenie:

Na szczeblu UE woda jest wykorzystywana w energetyce do chłodzenia, w rolnictwie, produkcji, budownictwie, górnictwie i publicznym zaopatrzeniu w wodę, a względne znaczenie każdego sektora zależy od struktury gospodarczej poszczególnych państw członkowskich. Woda jest wykorzystywana w rolnictwie do hodowli zwierząt gospodarskich i do nawadniania, co służy zmniejszeniu ryzyka kapitałowego i optymalizacji wykorzystania innych czynników produkcji (np. gruntów, nawozów, nasion i pracy).

Obecne prognozy dotyczące zmiany klimatu wskazują na zmniejszenie dostępności zasobów wodnych i wzrost zapotrzebowania na wodę do nawadniania. Wyzwania te wymagają właściwej realizacji polityki wodnej UE (np. ramowej dyrektywy wodnej) w celu dopilnowania, aby poszczególne sposoby wykorzystania wody były ze sobą zgodne, oraz zapewnienia, by polityki sektorowe realizowano zgodnie z tymi celami. Rozporządzenie (UE) 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody może złagodzić oddziaływanie oraz zapewnić alternatywne i zrównoważone dostawy wody do nawadniania.

W ramowej dyrektywie wodnej promuje się zrównoważone korzystanie z wód, ponieważ rolnictwo wchodzi w zakres sposobów korzystania z wód i rodzajów działalności, które zgodnie z tą dyrektywą należy brać pod uwagę przy ocenie wrażliwości części wód. Wpływ rolnictwa jest jednym z najbardziej znaczących oddziaływań zidentyfikowanych przez państwa członkowskie jako stwarzające potencjalne ryzyko pogorszenia się stanu części wód lub nieosiągnięcia celów środowiskowych ramowej dyrektywy wodnej.

Dzięki ramowej dyrektywie wodnej z powodzeniem ustanowiono ramy zarządzania na potrzeby zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi w odniesieniu do ponad 110 000 części wód w UE, poprawiając stan wód lub spowalniając jego pogarszanie się oraz zmniejszając zanieczyszczenie chemiczne (głównie ze źródeł punktowych). Dyrektywa doprowadziła do osiągnięcia wyższego poziomu ochrony części wód, niż można by było oczekiwać w przypadku jej braku. W ocenie adekwatności ramowej dyrektywy wodnej z 2019 r. stwierdzono, że jest ona w dużej mierze adekwatna do zakładanych celów, choć pewne jej elementy mogłyby zostać poprawione, a przyczynami nieosiągnięcia celów dyrektywy w dużej mierze są niedostateczne finansowania, powolne wdrażanie i niewystarczające uwzględnienie celów środowiskowych w politykach sektorowych.

Komisja uważa, że wspólna polityka rolna (WPR) za pomocą różnych instrumentów zachęca do zrównoważonego gospodarowania wodą w rolnictwie. Przez powiązanie za pomocą zasady wzajemnej zgodności odpowiednich płatności w ramach WPR z przestrzeganiem przepisów krajowych wdrażających RDW, a w szczególności warunek poboru wody, sprzyja integracji i wzmocnieniu polityki. Ta zasada, mająca zastosowanie do 90 % powierzchni użytków rolnych i rolników, może znacznie zwiększyć świadomość rolników, a sankcje mogą być nawet tak dotkliwe, jak wycofanie wszystkich płatności w ramach WPR w przypadku najpoważniejszych wykroczeń. Poza zasadą wzajemnej zgodności zazielenianie wsparcia bezpośredniego służy zachęcaniu rolników do stosowania praktyk, które mogą korzystnie wpływać na korzystanie z wód, takich jak ochrona trwałych użytków zielonych i dywersyfikacja upraw. W ramach WPR finansuje się również

inwestycje związane z korzystaniem z wód, a inwestycje w nawadnianie muszą przyczyniać się do osiągnięcia dobrego stanu danej części wód (w przypadku gdy jest on mniej niż dobry) i zapobiegać pogarszaniu się jej stanu. Wiele działań rolno-środowiskowo-klimatycznych dotyczyło celów w zakresie stanu ilościowego wód. Na przykład działania rolno-środowiskowo-klimatyczne służące poprawie gospodarowania glebami i zapobieganie erozji, które mają pozytywny wpływ na pojemność wodną gleby, uwzględniono w większości programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW), a 5 % wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objęto takimi zobowiązaniami. Ponadto inwestycje nieprodukcyjne, rolnictwo ekologiczne i płatności w ramach PROW związane z ramową dyrektywą wodną również miały duże znaczenie dla poprawy retencji wody i zrównoważonego korzystania z wód.

Komisja ocenia ponadto, że inwestycje państw członkowskich przyczyniają się do osiągnięcia celów ramowej dyrektywy wodnej poprzez ocenę dokumentów programowych państw członkowskich dotyczących wykorzystania środków UE oraz stosowanie zasady „nie czyń poważnych szkód” określonej w rozporządzeniu w sprawie systematyki oraz w Instrumencie na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

III. Dobry stan ekologiczny wód powierzchniowych obejmuje również ilościowe aspekty gospodarki wodnej. Dobry stan ekologiczny wymaga od państw członkowskich zdefiniowania i wdrożenia „przepływu hydrobiologicznego”, którego celem jest zapewnienie wystarczającej ilości wody.

VII.

1) W przeprowadzonej w 2019 r. ocenie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu Komisja przedstawiła zalecenia dla państw członkowskich, by w trzecich planach gospodarowania wodami w dorzeczu dokładniej określiły, w jaki sposób wykonują obowiązek wynikający z art. 9 ramowej dyrektywy wodnej dotyczący zwrotu kosztów za usługi wodne oraz stosują wszelkie wyłączenia przewidziane w tym zakresie. Ponadto Komisja obecnie zwraca się do wszystkich państw członkowskich z pytaniem, w jaki sposób stosują wymogi ramowej dyrektywy wodnej w praktyce, w szczególności obowiązek uprzedniego uzyskania zezwolenia na pobór lub piętrenie wód określony w art. 11 ust. 3 lit. e) dyrektywy oraz wyłączenia z tego obowiązku.

2) Przyszła WPR poprzez różne aspekty dodatkowo wzmacnia spójność między WPR a ramową dyrektywą wodną:

przewidziano w niej, że inwestycje w nawadnianie, niezgodne z dążeniem do osiągnięcia dobrego stanu części wód, jak określono w art. 4 ust. 1 ramowej dyrektywy wodnej, w tym rozwój nawadniania mający wpływ na jednolite części wód, których status określono jako mniej niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, nie kwalifikują się do wsparcia.

W planach strategicznych WPR, w tym we wsparciu inwestycji w nawadnianie, trzeba będzie uwzględnić analizę, cele i cele końcowe określone w ramowej dyrektywie wodnej i w planach gospodarowania wodami w dorzeczu (por. załącznik XI do rozporządzenia w sprawie planu WPR); plany strategiczne WPR będą musiały w odpowiednim stopniu przyczyniać się do osiągnięcia tych celów.

Komisja zgadza się powiązać wszystkie odpowiednie płatności w ramach WPR dla rolników ze zrównoważonym korzystaniem z wód, z wyjątkiem płatności w zakresie wspólnej organizacji rynków produktów rolnych.

Komisja zgadza się powiązać za pomocą warunkowości pełną wypłatę dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją z przestrzeganiem odpowiednich przepisów ramowej dyrektywy wodnej. Komisja nie zgadza się na włączenie dodatkowych zabezpieczeń do WPR, ponieważ właściwe wdrożenie ramowej dyrektywy wodnej zapewnia zrównoważone wykorzystanie wody do upraw, a warunkowość łączy płatności w ramach WPR z ramową dyrektywą wodną.

3) Oceniając plany strategiczne WPR, Komisja zapewni zgodnie z przepisami przyszłej WPR, aby inwestycje w nawadnianie były zgodne z celem ramowej dyrektywy wodnej, jakim jest osiągnięcie

dobrego stanu części wód. Ponadto Komisja oceni, czy w planach strategicznych WPR w wystarczającym stopniu uwzględnia się analizę, cele i cele końcowe określone w ramowej dyrektywie wodnej i w planach gospodarowania wodami w dorzeczu oraz czy plany strategiczne WPR w odpowiednim stopniu przyczyniają się do osiągnięcia tych celów i celów końcowych.

W kontekście wieloletniego planu oceny przyszłej WPR Komisja przeprowadzi ocenę oddziaływania finansowania w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz wsparcia rynku na korzystanie z wód.

WSTEP

Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 1–11:

Dane przekazane przez państwa członkowskie wskazują na spadek poboru wody na potrzeby rolnictwa w Unii Europejskiej od lat 90. ubiegłego wieku pomimo większego zapotrzebowania wynikającego ze zmiany klimatu, wyższych temperatur i niższego poziomu opadów. Osiągnięto to dzięki lepszej polityce planowania wykorzystania zasobów wodnych takiej jak ramowa dyrektywa wodna oraz usprawnieniu zarządzania nawadnianiem promowanemu we WPR.

Na potrzeby oceny i monitorowania niedoborów wody oraz różnic czasowych i przestrzennych w tych niedoborach Komisja zaproponowała stosowanie w przyszłej WPR wskaźnika eksploatacji zasobów wodnych (WEI+); wskaźnik ten służy do oceny zmian w korzystaniu z wód w porównaniu z odnawialnymi zasobami wód słodkich, a także do oceny powiązanych tendencji w rolnictwie i innych sektorach w ujęciu odrębnym.

Ilość wody wykorzystywanej do hodowli zwierząt gospodarskich lub do nawadniania zależy od struktury sektora rolnego i jest bardzo zróżnicowana w całej UE. Nawadnianie wzmacnia konkurencyjność sektora rolnego i przynosi korzyści społeczeństwu. Nawadnianie zwiększa dostępność, jakość i różnorodność produktów spożywczych oraz zapewnia cenne usługi ekosystemowe (np. obszary nawadniane mogą w niektórych scenariuszach przyczyniać się do różnorodności rolnośrodowiskowej, kulturowej i krajobrazowej, na przykład wspomagając utrzymywanie siedlisk dla ptaków wodnych).

W art. 11 ust. 3 lit. e) ramowej dyrektywy wodnej nałożono na państwa członkowskie obowiązek wdrożenia systemów kontroli i uprzedniego uzyskania zezwolenia na podstawie analizy wrażliwości części wód na oddziaływanie działalności człowieka. System ten powinien zapewnić, aby korzystanie z wód objęte zezwoleniem było zgodne z celem polegającym na osiągnięciu dobrego stanu części wód.

W 5. sprawozdaniu w sprawie wykonania ramowej dyrektywy wodnej stwierdzono, że wpływ rolnictwa jest jednym z najbardziej znaczących oddziaływań zidentyfikowanych przez państwa członkowskie w większości obszarów dorzeczy jako stwarzające potencjalne ryzyko pogorszenia się stanu części wód lub nieosiągnięcia celów środowiskowych, zarówno w postaci nadmiernego poboru wody, jak i w postaci zanieczyszczeń rozproszonych. Komisja zbadała również, w jaki sposób państwa członkowskie stosują wymogi ramowej dyrektywy wodnej w praktyce, w tym obowiązki uprzedniego uzyskania zezwolenia na pobór lub piętrzenie wód oraz związane z tym wyłączenia.

Komisja zwróciła się niedawno do wszystkich państw członkowskich, by uwzględniły jej zalecenia w sprawie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu, podkreślając w szczególności potrzebę podania w planach gospodarowania wodami w dorzeczu bardziej szczegółowego/odpowiedniego uzasadnienia stosowania wyłączeń z obowiązku osiągnięcia dobrego stanu/uniknięcia pogorszenia.

Konieczna jest dalsza poprawa pod względem korzystania z wód, jak również w obszarze zanieczyszczenia związkami biogennymi, a w strategii „Od pola do stołu” zaproponowano konkretne cele i narzędzia służące ograniczeniu zanieczyszczenia biogenego. Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby stanowi uzupełnienie strategii „Od pola do stołu”

o odpowiednie cele i działania¹. Rozporządzenie (UE) 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody przyczyni się – w kontekście zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi – do zmniejszenia presji na części wód, w przypadku gdy pobór wody zastępuje się wodą odzyskiwaną.

7. WPR zawiera elementy służące poprawie korzystania z wód zgodnie z ramową dyrektywą wodną, która stanowi faktyczne ramy regulacyjne dotyczące wody w UE.

10. W przeprowadzonej w 2019 r. ocenie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu Komisja przedstawiła zalecenia dla poszczególnych krajów dotyczące określenia i wdrożenia przepływów hydrobiologicznych we wszystkich częściach wód.

11. Komisja oceniła wykonanie ramowej dyrektywy wodnej (ocena adekwatności), powiązanych z nią dyrektyw i dyrektywy powodziowej w okresie od końca 2017 r. do połowy 2019 r. Główny wniosek był taki, że ramowa dyrektywa wodna jest w dużej mierze adekwatna do zakładanych celów, choć pewne jej elementy mogłyby zostać poprawione. Fakt, że cele ramowej dyrektywy wodnej nie zostały jeszcze w pełni zrealizowane, wynika głównie z niedostatecznego finansowania, powolnego wdrażania dyrektywy i niewystarczającego uwzględnienia celów środowiskowych w politykach sektorowych.

14. W sektorze owoców i warzyw organizacje producentów realizują zatwierdzone programy operacyjne zgodne z krajowymi ramami środowiskowymi, które stanowią część strategii krajowych państw członkowskich. Te zatwierdzone programy operacyjne mogą obejmować działania i środki mające na celu oszczędzanie wody.

16. Ponowne wykorzystanie oczyszczonych ścieków jest jedną z przewidzianych możliwości zmniejszenia presji wywieranej w ramach różnych sposobów korzystania na zasoby wody słodkiej i może przynieść znaczące korzyści środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Korzyści dla środowiska pojawiają się tam, gdzie woda ta zastępuje pobór wody słodkiej. W kontekście zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi ponowne wykorzystanie oczyszczonych ścieków można uznać za niezawodne źródło dostaw wody i może być korzystne dla działalności rolniczej, która jest zależna od ciągłości dostaw wody w okresie nawadniania, gdyż zmniejszy to ryzyko nieudanych zbiorów i utraty dochodów. W ocenie skutków rozporządzenia (UE) 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody wskazano, że faktyczna ilość wody potencjalnie ponownie wykorzystanej – obok względów zdrowotnych, środowiskowych i handlowych – będzie zależeć od kosztów ponoszonych przez użytkowników wody, w tym rolników.

18. Ocenie, czy rolnicy pobierający wodę do nawadniania spełniają określone warunki, nie służy norma GAEC 2 (GAEC – normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska) lecz przepisy krajowe wdrażające ramową dyrektywę wodną. Zadaniem normy GAEC 2 jest zapewnienie powiązania między przestrzeganiem krajowych procedur udzielania zezwoleń na pobór wody do nawadniania obowiązujących w danym państwie członkowskim a otrzymywaniem płatności w ramach WPR w pełnej wysokości.

UWAGI

27. Zgodnie z art. 11 ramowej dyrektywy wodnej państwa członkowskie zobowiązane są do przeprowadzania kontroli poboru wód oraz systematycznego poddawania tych kontroli przeglądowi i w miarę potrzeby uaktualniania ich.

Te odstępstwa od systemów zezwoleń nie mają charakteru trwałego, a państwa członkowskie powinny ustanowić mechanizmy umożliwiające zniesienie odstępstwa, jeżeli może ono prowadzić do nieosiągnięcia dobrego stanu w zależności od wrażliwości danej części wód. W przeprowadzonej w 2019 r. ocenie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu Komisja przedstawiła zalecenia dla poszczególnych krajów dotyczące przeglądu zezwoleń na pobór wody i zwróciła się do państw członkowskich o uwzględnienie tych zaleceń w trzecim cyklu zarządzania.

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

31. Systemy kontroli ustanowione przez państwa członkowskie w przepisach krajowych wdrażających ramową dyrektywę wodną można wykorzystywać do monitorowania nielegalnego korzystania z wód. W przeprowadzonej w 2019 r. ocenie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu Komisja przedstawiła zalecenia dla poszczególnych krajów, by zapewniono podjęcie działań w celu rozwiązania problemu nielegalnego poboru wody.

Ponadto w ramach WPR państwa członkowskie sprawdzają, czy rolnicy spełniają warunki określone w przepisach krajowych wdrażających ramową dyrektywę wodną i czy wyniki te przedstawiono w sprawozdaniu w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich. W przeszłości w szeregu publikacji powtarzano szacunki dotyczące liczby nielegalnych odwiertów w niektórych regionach UE bez wyraźnego wskazania oryginalnych źródeł i faktycznej metodyki stosowanej w obliczeniach. W źródłach przytoczonych w badaniu OECD dane liczbowe dotyczące Hiszpanii pochodzą ze sprawozdania Światowego Funduszu na rzecz Przyrody, a w przypadku Cypru dane pochodzą z artykułu prasowego, w którym nie podano pierwotnego źródła ani zastosowanych metod.

36. Zgodnie z dostępnymi informacjami zwrot kosztów za usługi wodne w rolnictwie jest niższy niż zwrot kosztów w innych sektorach takich jak zaopatrzenie w wodę. Państwa członkowskie mają margines swobody w uwzględnianiu skutków społecznych, ekonomicznych i ekologicznych zwrotu kosztów.

39. Ilościowe określenie wykorzystanej ilości nie jest łatwe w przypadku rolnictwa. Opłaty za wodę nalicza się na podstawie zużycia objętościowego w gospodarstwie lub mogą opierać się na wskaźnikach zastępczych, takich jak moc pomp lub powierzchnia gruntów (i upraw). Z wcześniejszych analiz wynika, że stosowanie przepływomierzy na 100 % nawadnianych gruntów rolnych wiąże się z wyzwaniem gospodarczymi i operacyjnymi².

40. Wspólna odpowiedź do pkt 40 i rys. 10:

Porównanie cen wody w podziale na sektory jest trudne, ponieważ trzeba uwzględnić zwrot kosztów. Opłaty za pobór wody stanowią jedynie część ceny wody.

48. Państwa członkowskie mogą uwzględnić w programach inwestycje w nawadnianie w ramach celu szczegółowego 2a (zazwyczaj inwestycje w zwiększenie powierzchni nawadnianej/nową infrastrukturę nawadniającą), jednak inwestycje te nie podlegają warunkowi wstępnemu.

49. Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 49 i 50:

W celu uproszczenia i w kontekście nowego modelu realizacji przyszła WPR nie będzie już obejmować mechanizmu warunku wstępnego. Przyszła WPR wzmacnia jednak spójność z ramową dyrektywą wodną na kilku poziomach:

W swoich planach strategicznych WPR państwa członkowskie będą musiały uwzględnić przepisy i dokumenty dotyczące planowania zawarte w załączniku XI do rozporządzenia w sprawie planów strategicznych WPR, co obejmuje ramową dyrektywę wodną i plany gospodarowania wodami w dorzeczu. Plany strategiczne WPR będą musiały w odpowiednim stopniu przyczyniać się do osiągnięcia celów i celów końcowych określonych w ramowej dyrektywie wodnej i planach gospodarowania wodami w dorzeczu (w tym programach środków).

Ponadto przyszła WPR obejmuje nowy wskaźnik oddziaływania (I.17 „Zmniejszanie presji na zasoby wodne: wskaźnik zużycia wody plus (WEI+)”), który umożliwia ocenę zużycia wody w rolnictwie i oszacowanie całkowitego zużycia wody jako odsetka odnawialnych zasobów słodkich (wód podziemnych i powierzchniowych) dla danego terytorium i okresu.

Ponadto obejmuje ona nowy wymóg podstawowy w zakresie zarządzania, SMR 1, dotyczący kontroli poboru (wymaganej na podstawie art. 11 ust. 3 lit. e) ramowej dyrektywy wodnej) w ramach warunkowości.

² Díaz Mora (1999). Experiencia en la implantación de contadores en los acuíferos de la cuenca alta del Guadiana. Publikacja dostępna na stronie Untitled-21 (igme.es).

53. Komisja nie w pełni zgadza się z oceną Trybunału, że płatności bezpośrednie nie zachęcają w znaczący sposób do efektywnego korzystania z wód.

Obecna WPR, w tym przewidziane w niej płatności bezpośrednie, łączy cele ramowej dyrektywy wodnej i wspiera jej wdrażanie za pomocą różnych instrumentów, takich jak powiązanie ze szczególnymi warunkami dotyczącymi ochrony wód mającymi zastosowanie do rolników w ramach zasady wzajemnej zgodności oraz warunkami otrzymywania płatności z tytułu zazieleniania, takimi jak utrzymywanie trwałych użytków zielonych i dywersyfikacja upraw. Warunki te są obowiązkowe dla rolników otrzymujących płatności bezpośrednie.

Przyszła WPR łączy cele ramowej dyrektywy wodnej i wspiera wdrażanie tej dyrektywy za pomocą różnych instrumentów, takich jak: szczególne warunki dotyczące ochrony wód mające zastosowanie do wszystkich rolników w ramach zwiększonej warunkowości (zarówno przez proponowane wymogi podstawowe w zakresie zarządzania, jak i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska), możliwość przewidzenia dodatkowych płatności z tytułu zobowiązań w zakresie zarządzania korzystnych dla środowiska w ekoprogramach oraz płatności rolnośrodowiskowych i związanych z ramową dyrektywą wodną w ramach rozwoju obszarów wiejskich, inwestycje przyczyniające się do osiągnięcia dobrego stanu części wód oraz nowe wskaźniki monitorowania korzystania z wód w rolnictwie.

55. Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 55–57:

Płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją inne niż płatności z tytułu zazieleniania (takie jak system płatności podstawowej i system jednolitej płatności obszarowej (SAPS)) jako takie nie są istotne dla kwestii korzystania z wód. W rzeczywistości nie mają one celu środowiskowego ani celu dotyczącego wód, a takiemu celowi służą inne instrumenty, takie jak zasada wzajemnej zgodności i zazielenianie. Ponadto różnice w poziomie płatności między terytoriami i beneficjentami nie mają żadnego związku z korzystaniem z wód na tych obszarach.

Zasada wzajemnej zgodności zwiększa świadomość rolników na temat obowiązków w zakresie wody (w szczególności warunków poboru wody określonych przez państwa członkowskie w celu wdrożenia ramowej dyrektywy wodnej) poprzez potencjalne zmniejszenie płatności bezpośrednich otrzymywanych przez rolnika w przypadku nieprzestrzegania tych warunków. W tym względzie znaczenie płatności bezpośrednich dla zainteresowanych rolników zwiększa potencjał zasady wzajemnej zgodności.

Zazielenianie płatności bezpośrednich ma na celu zwiększenie efektywności środowiskowej WPR. Jeśli chodzi o ilości wody, zazielenianie jest korzystne, ponieważ promuje utrzymywanie trwałych użytków zielonych, obszarów nieuprawianych i elementów krajobrazu, które nie są nawadniane. W przypadku rolników, którzy już mają wystarczające ilości tych obszarów i elementów, oczekuje się utrzymania w drodze zazieleniania. W przypadku rolników, którzy nie spełniają jeszcze norm w zakresie zazieleniania (w szczególności na obszarach o uprawie najbardziej intensywnej), konieczna jest zmiana w praktykach. Odsetek gospodarstw rolnych, w których wprowadzono zmiany w praktykach, jest zróżnicowany w zależności od samej praktyki i danego obszaru.

Jeżeli chodzi o osuszanie gruntów, w szczególności torfowisk, WPR nie zawiera żadnego instrumentu, który zachęcałby do stosowania tej praktyki. W odniesieniu do kwalifikowalności do płatności bezpośrednich dokonuje się rozróżnienia między gruntami rolnymi, na które można przyznać wsparcie, a gruntami innymi niż rolne, na które nie można przyznać wsparcia. Grunty rolne są z definicji powiązane z prowadzeniem na nich działalności rolniczej, która może obejmować cele środowiskowe. Pod tym względem nieosuszone torfowiska mogą kwalifikować się do płatności bezpośrednich, jeżeli nadal nadają się do prowadzenia działalności rolniczej. Płatności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich mogą z kolei służyć wsparciu również gruntów innych niż rolne. Jeżeli chodzi konkretnie o ochronę torfowisk, Komisja zaproponowała tę ochronę w ramach norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska w odniesieniu do WPR na lata 2014–2020, lecz współprawodawcy ostatecznie nie zachowali tej propozycji.

58. Komisja nie w pełni zgadza się z oceną Trybunału, że w ramach dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją UE zapewnia się wsparcie na rzecz upraw o dużym zapotrzebowaniu na wodę w regionach dotkniętych niedoborem wody.

Zapotrzebowanie upraw na wodę jest różne dla każdej uprawy i obszaru, a określenie „uprawy o dużym zapotrzebowaniu na wodę” wymaga kontekstu do celów porównania i należy uwzględnić inne pozytywne aspekty produkcji roślinnej. W UE większość obszarów produkcji ryżu znajduje się na obszarach Natura 2000, które stanowią siedliska dzikiego ptactwa, w szczególności ptaków wodnych. Ponadto ryż uprawiany na tych obszarach po stuleciach funkcjonuje jako system regulacji wody filtrujący wodę w glebie i powoli dostarczający wodę do rzek w czasie pory suchej.

Dobrowolne wsparcie związane z produkcją nie ma na celu zwiększenia produkcji. Tak naprawdę jest to „system ograniczania wielkości produkcji” (zgłoszony Światowej Organizacji Handlu (WTO) jako płatności objęte tzw. kategorią niebieską), który określa najważniejsze cechy wsparcia (mechanizm płatności, warunki wstępne, ograniczenia).

Ponadto chociaż w kontekście dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją nie nakłada się bezpośrednio na rolników obowiązków dotyczących zrównoważonego korzystania z wód, aspekt ten uwzględnia się w ramach zasady wzajemnej zgodności, która ma również zastosowanie do tego rodzaju wsparcia i obejmuje m.in. wymogi w odniesieniu do wody, a w przyszłości ramową dyrektywę wodną w ramach warunkowości.

59. Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 59–61:

Chociaż dobrowolne wsparcie związane z produkcją może przynieść korzyści dla środowiska, nie jest to „program środowiskowy”, lecz wsparcie dochodu, które jest ukierunkowane – z zastrzeżeniem rygorystycznych warunków wstępnych i ograniczeń – na sektory rolne, które znajdują się w trudnej sytuacji. W związku z tym zrównoważone korzystanie z wód, choć pośrednio objęte zasadą wzajemnej zgodności, nie jest jednym z jego bezpośrednich celów.

Na podstawie decyzji państw członkowskich w sprawie wsparcia zdecydowana większość środków dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją rzeczywiście służy osiągnięciu celów społeczno-gospodarczych (np. zaradzeniu niskiej rentowności, a tym samym ryzyku masowego porzucania produkcji przez rolników w regionach już charakteryzujących się wysokim bezrobociem). Ponadto przejście z tych sektorów do innych jest często trudne (np. z powodu wcześniejszych inwestycji w infrastrukturę taką jak infrastruktura do nawadniania lub z powodu posadzenia drzew itp.), a nawet niemożliwe ze względu na brak alternatyw (np. w przypadku ryżu często nie ma alternatywnych upraw w tych regionach ze względu na wysoki poziom zasolenia gleby). Ograniczenie wsparcia przyniosłoby zatem efekty odwrotne do zamierzonych w świetle celu, jakim jest pomoc sektorom znajdującym się w trudnej sytuacji, aby zapobiec upadłości działających w nich rolników.

Chociaż „wymóg spójności” faktycznie znajduje się w przepisach UE dotyczących dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją, nie obejmuje on oceny decyzji państw członkowskich w sprawie wsparcia w świetle zużycia wody. Jego zakres obejmuje ograniczoną spójność decyzji państw członkowskich w sprawie dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją z innymi rodzajami wsparcia w ramach rozwoju obszarów wiejskich, środków rynkowych i pomocy państwa. Jego celem jest w szczególności zapobieganie podwójnemu finansowaniu. Ponadto Komisja nie zgadza się również z twierdzeniem, że korzystanie z wód należy oceniać konkretnie w świetle decyzji w sprawie dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją, biorąc pod uwagę, że wymogi dotyczące wody są horyzontalnie objęte zasadą wzajemnej zgodności, która dotyczy m.in. ramowej dyrektywy wodnej.

Warto również zauważyć, że Komisja nie jest uprawniona do zatwierdzania ani odrzucania decyzji państw członkowskich w sprawie dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją (z wyjątkiem tych państw członkowskich, które podjęły decyzję o przekroczeniu pułapu budżetowego na poziomie 13 % w odniesieniu do tego wsparcia, tj. Belgii, Finlandii i Portugalii).

62. Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 62–68:

W ramach zasady wzajemnej zgodności norma GAEC 2 zapewnia powiązanie między przestrzeganiem krajowych warunków zezwolenia na wykorzystanie wody w celu nawadniania a otrzymywaniem płatności w ramach WPR w pełnej wysokości. Jeżeli warunki te nie są w pełni spełnione, można zastosować obniżenie płatności w ramach WPR otrzymywanych przez rolnika. Norma GAEC 2 nie ma na celu nakładania dodatkowych wymogów w stosunku do przepisów krajowych, które są głównym instrumentem wdrażającym ramową dyrektywę wodną.

Zasada wzajemnej zgodności i norma GAEC 2 mają zastosowanie do większości rolników. Zgodnie z zasadą uproszczenia nie mają one jednak zastosowania do beneficjentów systemu dla małych gospodarstw, w przypadku których zarządzanie zgodnie z zasadą wzajemnej zgodności nie byłoby opłacalne. Zasada wzajemnej zgodności nie ma również zastosowania do wieloletnich płatności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, ponieważ zasada wzajemnej zgodności jest zasadniczo instrumentem rocznym. Zasada wzajemnej zgodności ponadto nie może mieć zastosowania do pomocy w ramach wspólnej organizacji rynków produktów rolnych w odniesieniu do sektora owoców i warzyw lub sektora oliwek, ponieważ zasada ta opiera się na zasadzie odpowiedzialności indywidualnej, a te systemy wsparcia nie są ukierunkowane na indywidualnych rolników, lecz na organizacje zawodowe.

Zarządzanie zasadą wzajemnej zgodności i normą GAEC 2 opiera się na kontrolach na miejscu, które muszą być przeprowadzane na próbie co najmniej 1 % rolników rocznie. Państwa członkowskie powinny co do zasady jak najlepiej wykorzystywać już istniejące systemy kontroli w odniesieniu do przepisów dotyczących wody. Próbę wybiera się na podstawie analizy ryzyka, a kontrole obejmują wszystkie wymogi możliwe do sprawdzenia w czasie wizyty, której termin należy ustalić na najstosowniejszy okres. W przypadku naruszenia można zastosować obniżenie wszystkich płatności w ramach WPR otrzymywanych przez rolnika, obliczane proporcjonalnie do wagi naruszenia, przy czym może ono wynosić do 100 %. W związku z tym Komisja jest zdania, że wskaźnik ukierunkowanych kontroli jest wystarczający i że kary są potencjalnie odstraszające.

W tym względzie audyty Komisji obejmują w szczególności odsetek i jakość kontroli (w tym odnośnych obowiązków rolników) oraz kary stosowane przez państwa członkowskie, a w przypadku gdy zobowiązania prawne państw członkowskich w tym zakresie nie są spełnione, można zastosować korektę finansową w odniesieniu do ich wydatków w ramach WPR.

W przyszłej WPR ramowa dyrektywa wodna jest uwzględniona w zakresie zwiększonej warunkowości, łącznie z przepisami dotyczącymi nielegalnego poboru wody. Zastępuje to obecną normę GAEC 2 i zapewnia bardziej bezpośredni i kompleksowy związek między WPR a przepisami dotyczącymi wody.

67. Zgodnie z zasadą uproszczenia organy krajowe powinny przede wszystkim stosować system kontroli ustanowiony w kontekście przepisów dotyczących wody do celów normy GAEC 2 i nie powinna istnieć różnica między „kontrolami dotyczącymi normy GAEC 2” a „innymi kontrolami poboru wody”. Wartość dodana zasady wzajemnej zgodności w odniesieniu do kontroli polega na tym, że zapewnia ona osiągnięcie minimalnego wskaźnika na poziomie 1 % w odniesieniu do poboru wody, niezależnie od wskaźnika stosowanego do kontroli zgodności z ramową dyrektywą wodną. Państwa członkowskie mogą jednak stosować równoległe systemy kontroli w odniesieniu do tych wymogów dotyczących wody, jeżeli uznają to za bardziej odpowiednie rozwiązanie.

Jeżeli chodzi o przeprowadzone przez Trybunał porównanie dwóch rodzajów kontroli przedstawione w pkt 67 i na *rys. 15*, Komisja uważa, że na podstawie wykorzystanych danych nie można wyciągnąć żadnych ogólnych wniosków.

68. W 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie uwzględnienia elementów istotnych z punktu widzenia ramowej dyrektywy wodnej w systemie wzajemnej zgodności na lata 2014–2020 za pośrednictwem norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Komisja zobowiązała się również wobec Parlamentu Europejskiego i Rady do monitorowania wdrażania ramowej dyrektywy wodnej, a następnie do przedstawienia wniosku w sprawie pełnego uwzględnienia tej dyrektywy opartego na zdobytych doświadczeniach. Uczyniła to w 2018 r. we wniosku ustawodawczym dotyczącym przyszłej WPR.

69. W ramach wielu PROW wspierano szkolenia i doradztwo dla rolników w dziedzinie efektywnego korzystania z wód. Na przykład w ramach PROW Wenecji Euganejskiej (Włochy) zapewniono rolnikom doradztwo w zakresie obowiązków wynikających z ramowej dyrektywy wodnej. Istnieją również dobre praktyki łączące szkolenia ze wsparciem na inwestycje: np. w ramach PROW Kastylia-La Manchy (Hiszpania) wsparcie na inwestycje w nawadnianie uzależniono od udziału beneficjenta w szkoleniu w zakresie efektywnego korzystania z wód.

71. Tired pierwsze – Większość działań rolno-środowiskowo-klimatycznych (M10, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013) służących poprawie gospodarowania glebami i zapobieganiu erozji ma pozytywny wpływ na pojemność wodną gleby. Takie działania przewidziano w większości PROW. Odpowiedni wskaźnik docelowy T12 „procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą i/lub zapobiegania erozji gleby (cel szczegółowy 4C)” wynosi 4,98 % całkowitej wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych.

Rys. 17 – W nowej Strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu podkreślono ważną rolę rozwiązań opartych na zasobach przyrody, w tym środków w zakresie naturalnej retencji wody, dla działań w zakresie przystosowania się do zmian klimatu.

73. Płatności związane z ramową dyrektywą wodną (M12) rekompensują beneficjentom niedogodności spowodowane szczególnymi wymogami wynikającymi z wdrożenia tej dyrektywy, np. narzuceniem zasadniczych zmian dotyczących rodzaju użytkowania gruntów lub zasadniczych ograniczeń odnoszących się do praktyki rolnej, które powodują znaczące straty dochodu (art. 30 ust. 4 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013). Takie płatności zaplanowano jedynie w ograniczonym zakresie w okresie programowania 2014–2020, ponieważ niewiele państw członkowskich faktycznie wprowadziło takie obowiązkowe wymogi na podstawie ramowej dyrektywy wodnej w trakcie opracowywania PROW.

Ponadto wiele państw członkowskich wołało wspierać zobowiązania wykraczające poza wymogi prawne, co znajduje odzwierciedlenie w znacznym budżecie przeznaczonym na priorytety związane z wodą w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (M10).

74. Nowe rozporządzenie (UE) 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody może oferować w kontekście zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi alternatywne i zrównoważone źródło dostaw wody do nawadniania.

77. Prawdą jest, że w art. 46 rozporządzenia (UE) 1305/2013 nie wymaga się, aby potencjalne oszczędności wody przekładały się na efektywne zmniejszenie zużycia wody, w przypadku gdy jednolite części wód, na które zmodernizowana instalacja nawadniająca ma wpływ, nie charakteryzują się ze względu na ilość wody stanem mniej niż dobrym. W przypadku gdy stan danej jednolitej części wód jest mniej niż dobry, konieczne jest efektywne zmniejszenie zużycia wody.

Jeżeli chodzi o potencjalne skutki paradoksu hydrologicznego, zwiększenie powierzchni obszarów nawadnianych bez zwiększania presji na części wód jest możliwe, jeżeli różnica między ilością wody pobieranej z danej części wód a ilością wody zwracanej nie wzrasta. Wymaga to poprawy infrastruktury w celu ograniczenia parowania lub uprawiania roślin o mniejszym zapotrzebowaniu na wodę. Te korzystne skutki są udokumentowane w niektórych państwach członkowskich³ i wymagają wdrożenia wiarygodnych systemów monitorowania.

78. W ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) inwestycja, która prowadzi do powiększenia netto nawadnianego obszaru, może otrzymać wsparcie tylko wtedy, gdy a) stan jednolitej części wód w odniesieniu do ilości wody nie został określony jako mniej niż dobry; oraz b) analiza środowiskowa pokazuje, że inwestycja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko (zob. art. 46 ust. 5 lit. a) i b)). Inwestycje takie nie powinny zatem prowadzić do zwiększenia presji na zasoby wody słodkiej. Szczególne odstępstwa od tej ogólnej zasady znajdują się w art. 46 ust. 5 i 6 rozporządzenia (UE)

³ http://www.jcrmo.org/wp-content/uploads/2018/01/MEMORIA2013_vers._preliminar.pdf

nr 1305/2013 (możliwość stosowania pojęcia „niedaleka przeszłość” przy określaniu obszaru nawadnianego, a także odstępstwa dotyczące połączonych inwestycji i zbiorników).

81. Chociaż ramowa dyrektywa wodna zawiera definicję stanu ilościowego wód podziemnych, natomiast nie zawiera równoważnej „definicji” stanu ilościowego wód powierzchniowych, definicję taką można mimo to jasno sformułować na podstawie tej dyrektywy. Aspekty ilościowe gospodarki wodnej uwzględniono w ramowej dyrektywie wodnej w definicji dobrego stanu ekologicznego, bezpośrednio w elementach hydromorfologicznych (tj. system przepływu) oraz pośrednio w biologicznych elementach jakości. Państwa członkowskie powinny w szczególności określić dla każdej części wód powierzchniowych cele „przepływu hydrobiologicznego” (zdefiniowanego w wytycznych WSW nr 31), które służą zapewnieniu wystarczającej ilości wody i odpowiednich zmian przepływu w ciągu roku. Po określeniu przepływów hydrobiologicznych we wszystkich częściach wód państwa członkowskie powinny wdrożyć wszelkie działania niezbędne do realizacji tych celów, aby osiągnąć dobry stan ekologiczny tych części wód.

Kwestię tę wielokrotnie wyjaśniano instytucjom zarządzającym EFRROW i uwzględniono w wytycznych dotyczących wsparcia z EFRROW na rzecz inwestycji w nawadnianie.

82. Komisja uważa, że ramy prawne (art. 46 rozporządzenia w sprawie EFRROW) są jednoznaczne i nie umożliwiają różnych interpretacji. Szczególne odstępstwa są jasno określone.

87. W ramach interwencji sektorowych w sektorze owoców i warzyw programy operacyjne są realizowane przez organizacje producentów po zatwierdzeniu przez właściwe organy państw członkowskich. Inwestycje w zakresie oszczędności wody muszą być powiązane z celem „środków ochrony środowiska”. Państwa członkowskie są uprawnione do ustanawiania dodatkowych wymogów w ramach krajowych dotyczących działań na rzecz ochrony środowiska oraz do sprawdzania zgodności z tymi wymogami. Państwa członkowskie przekazują służbom Komisji w sprawozdaniach rocznych dane dotyczące realizacji programów operacyjnych.

88. W sektorze owoców i warzyw kontrole dotyczą zatwierdzenia programu operacyjnego w drodze oceny specyfikacji projektu lub innych dokumentów technicznych przedstawionych przez organizację producentów, wykazujących spodziewane obniżki *ex ante*. Tę kontrolę administracyjną mogą uzupełniać kontrole na miejscu⁴.

Kontrole na miejscu powinny służyć potwierdzeniu, że działanie jest realizowane w sposób zatwierdzony (system nawadniania istnieje i jest używany), lecz w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013 nie wymaga się od państw członkowskich potwierdzenia obniżek uprzednio przeanalizowanych na etapie zatwierdzania.

90. Przyszła WPR jest dostosowana do celów ramowej dyrektywy wodnej i wspiera wdrażanie tej dyrektywy za pomocą różnych instrumentów (np. powiązanie płatności bezpośrednich z przestrzeganiem przepisów krajowych wdrażających RDW oraz finansowanie inwestycji mających korzystny wpływ na zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych).

Wiele inicjatyw Komisji przyjętych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu ma na celu lepsze uwzględnianie aspektu polityki wodnej UE w politykach sektorowych. Do inicjatyw tych należą na przykład plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, strategii „Od pola do stołu” (zawierająca postanowienia dotyczące substancji biogenych i pestycydów), strategia na rzecz bioróżnorodności, Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby, nowa Strategia UE w zakresie przystosowania do zmiany klimatu, uzupełniona zasadą „nie czyn poważnych szkód” określoną w rozporządzeniu w sprawie systematyki, itp.

92. Wyniki oceny adekwatności ramowej dyrektywy wodnej pokazują, że z jednej strony postępy są powolne, a z drugiej strony dzięki ramowej dyrektywie wodnej z powodzeniem ustanowiono ramy zarządzania na potrzeby zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi w odniesieniu do ponad 110 000 części wód w UE, poprawiając stan wód lub spowalniając jego pogarszanie się oraz

⁴ Zob. art. 25 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/891.

zmniejszając zanieczyszczenie chemiczne (głównie ze źródeł punktowych). Dyrektywa doprowadziła do osiągnięcia wyższego poziomu ochrony części wód, niż można by było oczekiwać w przypadku jej braku. W ocenie adekwatności ramowej dyrektywy wodnej z stwierdzono, że jest ona w dużej mierze adekwatna do zakładanych celów, choć pewne jej elementy mogłyby zostać poprawione, a przyczynami nieosiągnięcia celów dyrektywy w dużej mierze są niedostateczne finansowania, powolne wdrażanie i niewystarczające uwzględnienie celów środowiskowych w politykach sektorowych.

Zalecenie 1 – Zwrócenie się o uzasadnienie odstępstw od wdrożenia przepisów ramowej dyrektywy wodnej w sektorze rolnictwa

Komisja przyjmuje zalecenie 1.

W przeprowadzonej w 2019 r. ocenie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu Komisja przedstawiła zalecenia dla państw członkowskich, by w trzecich planach gospodarowania wodami w dorzeczu dokładniej określiły, w jaki sposób wykonują obowiązek wynikający z art. 9 ramowej dyrektywy wodnej dotyczący zwrotu kosztów za usługi wodne oraz stosują wszelkie wyłączenia przewidziane w tym zakresie. Ponadto Komisja obecnie zwraca się do wszystkich państw członkowskich z pytaniem, w jaki sposób stosują wymogi ramowej dyrektywy wodnej w praktyce, w szczególności obowiązek uprzedniego uzyskania zezwolenia na pobór lub piętrzenie wód określony w art. 11 ust. 3 lit. e) dyrektywy oraz wyłączenia z tego obowiązku.

93. Wspólna odpowiedź Komisji do pkt 93–94:

Dobrowolne wsparcie związane z produkcją nie jest „programem środowiskowym”, a raczej przynosi korzyści społeczno-gospodarcze. Chociaż w kontekście dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją nie nakłada się bezpośrednio na rolników obowiązków dotyczących zrównoważonego korzystania z wód, aspekt ten uwzględnia się w ramach zasady wzajemnej zgodności, która ma również zastosowanie do tego rodzaju wsparcia i obejmuje m.in. wymogi w odniesieniu do wody, a w przyszłości ramową dyrektywę wodną w ramach warunkowości.

Mechanizmu warunku wstępnego nie zachowano we wnioskach ustawodawczych Komisji dotyczących przyszłej WPR ze względów związanych z uproszczeniem i nowym modelem realizacji WPR. Jak wskazano w pkt 49–50, wprowadzono jednak szereg przepisów, które powinny znacznie poprawić uwzględnienie celów polityki wodnej we WPR (w szczególności załącznik XI i wymóg podstawowy w zakresie zarządzania nr 1).

95. Komisja uważa, że norma GAEC 2 jest solidnym instrumentem zapewniającym powiązanie między otrzymywaniem płatności w ramach WPR a procedurami wydawania zezwoleń na pobór wody wynikającymi z przepisów dotyczących wody, co zachęca rolników do przestrzegania tych przepisów. Przyszła WPR zapewni bardziej bezpośrednie powiązanie ramowej dyrektywy wodnej z WPR poprzez zwiększenie warunkowości płatności w ramach WPR. Warunkowość obejmie wszystkie odpowiednie płatności w ramach WPR otrzymywane bezpośrednio przez rolników. Warunkowość opiera się na solidnym systemie kontroli i kar: Komisja regularnie przeprowadza audyt ich wdrożenia przez państwa członkowskie. Stwierdzone uchybienia w tym zakresie mogą prowadzić do zastosowania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków państw członkowskich w ramach WPR.

Zalecenie 2 – Powiązanie płatności w ramach WPR ze spełnieniem norm środowiskowych

a) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja znacznie poprawi uwzględnienie celów polityki wodnej we WPR i wprowadzi zachęty do zrównoważonego korzystania z wód. Przyszła WPR poprzez różne aspekty dodatkowo wzmocni spójność między WPR a ramową dyrektywą wodną: przewidziano w niej, że inwestycje w nawadnianie, niezgodne z dążeniem do osiągnięcia dobrego stanu części wód, jak określono

w art. 4 ust. 1 ramowej dyrektywy wodnej, w tym rozwój nawadniania mający wpływ na jednolite części wód, których status określono jako mniej niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, nie kwalifikują się do wsparcia.

W planach strategicznych WPR, w tym we wsparciu inwestycji w nawadnianie, trzeba będzie uwzględnić analizę, cele i cele końcowe określone w ramowej dyrektywie wodnej i w planach gospodarowania wodami w dorzeczu (por. załącznik XI do rozporządzenia w sprawie planu WPR); plany strategiczne WPR będą musiały w odpowiednim stopniu przyczyniać się do osiągnięcia tych celów.

b) Komisja częściowo przyjmuje to zalecenie. Komisja zgadza się powiązać wszystkie odpowiednie płatności w ramach WPR dla rolników ze zrównoważonym korzystaniem z wód. W ramach przyszłej WPR odpowiednie przepisy ramowej dyrektywy wodnej zostaną włączone do zakresu zwiększonej warunkowości. Komisja nie przyjmuje części zalecenia dotyczącej rozszerzenia warunków wstępnych na inne płatności w ramach WPR, które nie są bezpośrednio przyznawane rolnikom, takie jak płatności w zakresie wspólnej organizacji rynków produktów rolnych.

c) Komisja częściowo przyjmuje to zalecenie. Komisja zgadza się powiązać za pomocą warunkowości pełną wypłatę dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją z przestrzeganiem odpowiednich przepisów ramowej dyrektywy wodnej. Komisja nie zgadza się na włączenie dodatkowych zabezpieczeń do WPR, ponieważ właściwe wdrożenie ramowej dyrektywy wodnej zapewnia zrównoważone wykorzystanie wody do upraw, a warunkowość łączy płatności w ramach WPR z ramową dyrektywą wodną.

96. EFRROW oferuje wiele różnych możliwości wsparcia poprawy pojemności wodnej gleby za pomocą takich środków, jak: zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, inwestycje nieprodukcyjne i płatności związane z ramową dyrektywą wodną, a także wsparcie na szkolenia i innowacje.

Z EFRROW można jedynie wspierać inwestycje w nową infrastrukturę nawadniającą (tj. prowadzące do powiększenia netto nawadnianego obszaru), jeżeli a) przedmiotowe jednolite części wód nie charakteryzują się stanem mniej niż dobrym oraz b) analiza środowiskowa pokazuje, że inwestycja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Komisja uznaje, że art. 46 rozporządzenia (UE) 1305/2013 dotyczący inwestycji w nawadnianie zawiera szczególne wyraźnie określone odstępstwa od zasady ogólnej, zgodnie z którą nie można powiększyć nawadnianego obszaru, w przypadku gdy stan jednolitych części wód jest mniej niż dobry. Komisja uważa jednak, że ramy prawne są jednoznaczne i nie umożliwiają różnych interpretacji.

97. Tiret pierwsze – Większość działań rolno-środowiskowo-klimatycznych służących poprawie gospodarowania glebami i zapobieganiu erozji ma pozytywny wpływ na pojemność wodną gleby. Takie działania przewidziano w większości PROW i planuje się objęcie nimi prawie 5 % gruntów rolnych w ramach odpowiednich umów o zarządzanie.

Tiret trzecie – W odniesieniu do wspólnej organizacji rynków produktów rolnych audyty Komisji służą weryfikacji systemu kontroli państw członkowskich, w szczególności tego, czy państwa uwzględniają wymagane weryfikacje podczas zatwierdzania programów operacyjnych oraz czy kontrole na miejscu służą sprawdzeniu, czy działania są realizowane w sposób zatwierdzony.

Zalecenie 3 – Należy wykorzystać środki UE do poprawy stanu ilościowego części wód

a) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja zgadza się, że ocena planów strategicznych WPR musi być zgodna z zasadami ustanowionymi w przyszłej WPR w powiązaniu z ramową dyrektywą wodną i odpowiednimi instrumentami planowania takimi jak plany gospodarowania wodami w dorzeczu. Oceniając plany strategiczne WPR, Komisja zapewni zgodnie z przepisami przyszłej WPR, aby inwestycje w nawadnianie były zgodne z celem ramowej dyrektywy wodnej, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu części wód. Ponadto Komisja oceni, czy w planach strategicznych WPR w wystarczającym stopniu uwzględnia się analizę, cele i cele końcowe określone w ramowej dyrektywie wodnej

i w planach gospodarowania wodami w dorzeczu oraz czy plany strategiczne WPR w odpowiednim stopniu przyczyniają się do osiągnięcia tych celów i celów końcowych.

b) Komisja przyjmuje to zalecenie. Taka ocena zostanie uwzględniona w kontekście wieloletniego planu oceny przyszłej WPR.